

Warszawa, dnia 14 listopada 2022 r.

PIRP-021.1907.2022

Do druku nr 2650

SEKRETARIAT ZŁOŻY SZEFA IZB

L.dz. *DS. 175.590.2022*

Data wpływu *24.11.2022*

Kancelaria Sejmu

Sz. P. Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Dotyczy: projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw

Znak: srs-WP.020.263.4.2022

Szanowny Panie Ministrze,

Działając w imieniu Polskiej Izby Rzeczników Patentowych (dalej „PIRP”) w odpowiedzi na pismo z dnia 3 października 2022 roku znak srs-WP.020.263.4.2022 Polska Izba Rzeczników Patentowych przedstawia opinię na temat projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Oceniając syntetycznie przedstawioną nowelizację należy wyrazić zadowolenie, że zmierza ona do usunięcia niedoskonałości poprzedniej dużej zmiany kodeksu postępowania cywilnego z 2019 roku, poprzez usunięcie wielu niekonsekwencji i braków.

I. Konstytucyjne prawo do sądu

Jednakże poważne wątpliwości budzi wynikająca z nowelizacji ogólna tendencja ograniczania praw strony, w szczególności prawa do rozpatrzenia sprawy na jawnej rozprawie.

Zgodnie z punktem 19 projektu dotyczącym art. 148¹ § 3 obecny wniosek strony o przeprowadzenie rozprawy ma być zastąpiony wnioskiem o wysłuchanie strony:

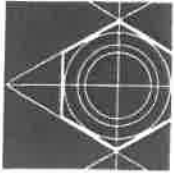
w art. 148¹ § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o wysłuchanie jej na rozprawie albo przepis szczególny przewiduje taki obowiązek, chyba że pozwany uznał powództwo.”

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. *SPS-UP.020.263.10.2022*

Data wpływu *24.11.2022*

Proponuje się rezygnację z wprowadzania przepisu według punktu 19 projektu nowelizacji albo następujące jego brzmienie - usunięcie słowa „pierwszym” w wyrażeniu „pierwszym piśmie procesowym”, zastąpienie wyrażenia „wniosek o wystuchanie na rozprawie” przez „wniosek o przeprowadzenie rozprawy”.

Zatem proponowana jest zmiana:

„§ 3. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli strona w piśmie procesowym złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy albo przepis szczególny przewiduje taki obowiązek, chyba że pozwany uznał powództwo.”

Pozornie redakcyjna jedynie zmiana frazy „wniosek o wystuchanie na rozprawie” na frazę „wniosek o przeprowadzenie rozprawy” wg projektu nowelizacji, prowadziła do naruszenia podstawowej zasady procesu, jakim jest prawo do rozpatrzenia sprawy podczas jawnej rozprawy, co wynika wprost z art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasada ta materializuje się w art. 9 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego („rozpoznawanie spraw odbywa się jawnie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej”).

Natomiast proponowana zmiana jako zasadę procesową wprowadza odbywanie posiedzenia niejawnego zaś możliwość jego uniknięcia ogranicza jedynie do wniosku o „wystuchanie na rozprawie”, co wyklucza inne przewidziane w przepisach Kpc czynności przeprowadzane w czasie rozprawy (na przykład art. 212 – przytoczenie lub uzupełnienie twierdzeń lub dowodów na ich poparcie oraz udzielenie wyjaśnień ; art. 299 – przesłuchanie stron).

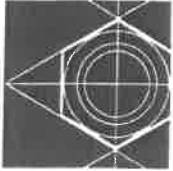
Ponadto istniejący warunek („jeżeli strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek ...”) w nieuzasadniony sposób także ogranicza konstytucyjne prawo do sądu, przejawiające się w standardzie rozpatrywania spraw podczas jawnej rozprawy. Konstytucja nie przewiduje żadnego warunku dotyczącego terminu i formy złożenia takiego wniosku zaś prawo do sądu realizowane jest w każdej sprawie, przed każdym sądem i w każdym stadium postępowania.

Kolejnym przejawem ograniczania praw strony w zakresie prawa do sądu jest zawarta w punkcie 31 projektu ustawy nowelizującej zmiana art. 205⁵ poprzez dodanie nowego przepisu:

a) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Jeżeli w toku posiedzenia przygotowawczego nie udało się rozwiązać sporu, a zachodzą przesłanki do rozpoznania sprawy w sposób przewidziany w art. 148¹ § 1, przewodniczący może wyznaczyć posiedzenie niejawne. W takim przypadku przepisu art. 148¹ § 3 nie stosuje się.”.

Zasada jawności jest jedną z przesłanek konstytucyjnego prawa do sądu. Oznacza to, że jawność postępowania jest regułą a jej wyłączenie może nastąpić tylko z powodów określonych w art. 45 ust. 2 Konstytucji RP i powinno być dokonywane na zasadzie wyjątku.

Proponowana w projekcie zmiana prowadzi do zastąpienia jawnego rozpatrywania sprawy podczas rozprawy przez rozstrzygnięcie jej na posiedzeniu niejawnym. Nie uzasadniają tego żadne argumenty przywołujące reguły ekonomiki procesu ani też szybkości postępowania

Zatem przepis ten nie powinien być w ogóle wprowadzany.

II. Formalizowanie pism zawodowych pełnomocników

Punkt 10 projektu:

po art. 128 dodaje się art. 128¹ w brzmieniu:

„Art. 128¹. Pismo wnoszone przez stronę zastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego albo Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej powinno zawierać wyraźnie wyodrębnione oświadczenia, twierdzenia oraz wnioski, w tym dowodowe. Jeżeli pismo zawiera uzasadnienie, wnioski dowodowe, zgłoszone tylko w tym uzasadnieniu, nie wywołują skutków, jakie ustawa wiąże ze złożeniem ich przez stronę.”;

Proponuje się rezygnację z wprowadzania przepisu według punktu 10 projektu nowelizacji albo następujące jego brzmienie, bez zdania drugiego:

„Art. 128¹. Pismo wnoszone przez stronę zastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego albo Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej powinno zawierać wyraźnie wyodrębnione oświadczenia, twierdzenia oraz wnioski, w tym dowodowe.

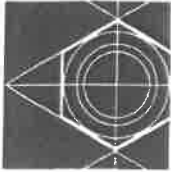
Propozycja według przedłożonego projektu nowelizacji stanowi nadmierne nieuzasadnione sformalizowanie postępowania stawiając jednocześnie zawodowych pełnomocników w sytuacji gorszej niż strona występująca bez pełnomocnika. Z punktu widzenia rzetelności procesu, kwestią obojętną jest w którym miejscu pisma procesowego zamieszczony jest wniosek dowodowy, byleby tylko był zawarty w tym piśmie i wyodrębniony w jego treści. Sankcja w postaci niewywołania skutków procesowych tylko z powodu zamieszczenia wniosku w innym miejscu (co z reguły jest uzasadnione logiczną kolejnością wywodu) – jest niezrozumiała i może być odebrana jako rodzaj retorsji w stosunku do pełnomocników.

III. Dostęp do akt dla osób nieuprawnionych

Punkt 38 projektu:

w art. 280 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności jeżeli jest to niezbędne do ustalenia wysokości kosztów opinii lub terminu jej sporządzenia albo pozwoli to na usprawnienie postępowania, przewodniczący może umożliwić wskazanej osobie, jeszcze przed wyznaczeniem jej na biegłego, zapoznanie się w niezbędnym zakresie z aktami sprawy.”;

Proponuje się wprowadzenie możliwości wglądu do akt sprawy tylko takim osobom, które są biegłymi sądowymi wpisanymi na listę a wykluczenie takiego wglądu dla innych osób.

Propozycja:

w art. 280 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności jeżeli jest to niezbędne do ustalenia wysokości kosztów opinii lub terminu jej sporządzenia albo pozwoli to na usprawnienie postępowania, przewodniczący może umożliwić wskazanej osobie, wpisanej na listę biegłych sądowych, zapoznanie się w niezbędnym zakresie z aktami sprawy.”;

Obecna redakcja art. 280. [Odmowa przyjęcia obowiązku przez biegłego] wskazuje że:

„Osoba wyznaczona na biegłego może nie przyjąć włożonego na nią obowiązku z przyczyn, jakie uprawniają świadka do odmowy zeznań, a ponadto z powodu przeszkody, która uniemożliwia jej wydanie opinii.”

Zgodnie z projektowanym przepisem § 2, wskazana osoba przed wyznaczeniem na biegłego będzie miała prawo do zapoznania się z aktami sprawy.

W praktyce rodzi to konieczność udostępnienia akt postępowania osobie, która nie jest formalnie wyznaczona do sporządzenia opinii, a zatem nie jest jasne, jak powinno przebiegać złożenie w takim przypadku przyrzeczenia biegłego przez osobę, która nie jest wpisana na listę biegłych sądowych, przewidzianego w art. 282 § 1.

Zgodnie ze wskazanym przepisem, biegły ad hoc składa przed rozpoczęciem czynności przyrzeczenie o treści w nim wskazanym, przy czym dopiero po przyjęciu na siebie obowiązku biegłego. Projektowane zmiany rodzą realne niebezpieczeństwo niewłaściwego stosowania przepisów dotyczących odebrania przyrzeczenia od biegłych ad hoc.

Na marginesie wskazuje się niezgodność stosowanej nomenklatury między istniejącym Art. 280 oraz proponowaną zmianą.

Art. 280 wykorzystuje określenie „osoba wyznaczona”

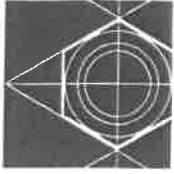
Proponowany § 2 wykorzystuje określenie „wskazana osoba” .

IV. Motywy rozstrzygnięcia

Punkt 42 c) projektu:

w art. 357 § 5 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Wskazanie zasadniczych motywów rozstrzygnięcia następuje w sposób odróżniający je od uzasadnienia postanowienia.”;

Proponuje się rezygnację z wprowadzania przepisu według punktu 42 c) projektu nowelizacji a tym samym pozostawienie dotychczasowego brzmienia tego przepisu tj:

Art. 357 § 5.

Wydając postanowienie, nawet niepodlegające zaskarżeniu, sąd może przy nim zwięźle wskazać zasadnicze powody rozstrzygnięcia, jeżeli mając na względzie okoliczności sprawy uzna, że pozwoli to na usprawnienie postępowania.

W przypadku przedmiotowej zmiany można mieć uzasadnione obawy, że zamieszczanie powodów/motywów rozstrzygnięcia w sentencji orzeczenia może wprowadzać w błąd stronę zamierzającą zaskarżyć dane rozstrzygnięcie.

Dodatkowo, należy zauważyć iż gdyby postanowienia podlegały powszechnemu, zwięzłemu uzasadnieniu przy ich wydawaniu, problem, który ma być rozwiązany za pomocą proponowanej zmiany w ogóle by nie wystąpił. Nie zachodziłaby więc potrzeba dokonywania nowelizacji k.p.c. w tym zakresie.

Na marginesie wskazuje się niegodność stosowanej nomenklatury między istniejącym Art. 357 § 5 oraz proponowaną zmianą.

Art. 357 § 5 wykorzystuje określenie „zasadnicze powody rozstrzygnięcia”

Proponowany § 2 wykorzystuje określenie „zasadnicze motywy rozstrzygnięcia” .

V. Uzasadnienia orzeczeń

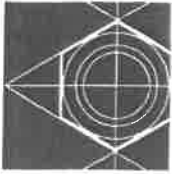
Punkt 52 projektu:

w art. 398²³ po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Orzeczenia, o których mowa w § 1, doręczają się wraz z uzasadnieniem. Uzasadnienie może ograniczać się do wskazania podstawy prawnej rozstrzygnięcia wraz z przytoczeniem przepisów prawa.”;

Proponuje się rezygnację z wprowadzania przepisu według punktu 52 projektu nowelizacji.

Ograniczenie zakresu uzasadnienia do wskazania podstawy prawnej rozstrzygnięcia wraz z przytoczeniem przepisów prawa uniemożliwia dokonanie sprawnej kontroli prawidłowości orzeczenia.

Na marginesie wskazuje się niezgodność stosowanej nomenklatury między istniejącym art. 398²³ § 1 k.p.c. oraz proponowana zmianą:

art. 398²³ § 1 k.p.c. wykorzystuje określenie „postanowienie”, natomiast proponowany § 1¹ wykorzystuje określenie „orzeczenie”.

Mamy nadzieję, że przedstawione uwagi przyczynią się do ulepszenia kodeksu postępowania cywilnego i usprawnienia procedury cywilnej.

Z wyrazami szacunku,

Dorota Rządewska

Prezes

Polskiej Izby Rzeczników Patentowych